

Alkuperäisrotueläinten kasvattaminen - ympäristösopimuksen sopimusehdot 2026

22.1.2026

Alkuperäisrotueläinten kasvattaminen - ympäristösopimuksen sopimusehdot

- Alkuperäisrotujen kasvattamista koskeva sopimus on yksivuotinen ympäristösopimus, jonka tavoitteena on säilyttää ja edistää alkuperäisrotujen geneettistä monimuotoisuutta.
- Sopimusta hakeva voi saada korvausta tekemällä sopimuksen puhdasrotuisesta eläimestä, joka on hakijan hallussa ja joka täyttää kaikki sopimuksen ehdot ja eläinryhmää koskevat vaatimukset.
- Puhdasrotuisilla eläimillä tarkoitetaan nautaeläimiä, lampaita ja vuohia, joilla on kantakirjatodistus, tai hevosia, jotka on rekisteröity suomenhevosiksi Suomen Hippoksen rekisteriin, sekä alkuperäiskanoja, jotka kuuluvat Luonnonvarakeskuksen alkuperäiskanojen säilytysohjelmaan.
- Sopimus on yksivuotinen, ja sopimuskausi on kalenterivuosi 1.1.–31.12.2026. Sopimusehtoja on noudatettava 1.1.2026 alkaen uuden sopimuksen mukaisesti.

Sopimuseläimet

- Tukea voidaan saada seuraavista puhdasrotuisista eläimistä:
- Itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja (puhdasrotuinen jälkeläinen ajalta 1.1.2024–31.12.2025)
- Suomenvuohi (puhdasrotuinen jälkeläinen ajalta 1.1.2023–31.12.2025)
- Suomenlammas, Ahvenanmaanlammas ja Kainuunharmaa (puhdasrotuinen jälkeläinen ajalta 1.1.2024–31.12.2025)
- Suomenhevoseet (puhdasrotuinen jälkeläinen ajalta 1.1.2023–31.12.2025)
- Alkuperäiskanat ja -kukot (Todistus kuulumisesta Luonnonvarakeskuksen säilytysohjelmaan)

Sopimuksen yleiset ehdot

- Sopimus voidaan tehdä puhdasrotuisista uros- ja naaraseläimistä, jotka ovat tuottaneet puhdasrotuisen jälkeläisen viimeistään 2 vuoden (nautaeläimet ja lampaat) tai 3 vuoden (hevokset ja vuohet) kuluessa ennen sopimuskauden alkua.
- Kanojen osalta on toimitettava todistus siitä, että tuenhakija kuuluu alkuperäiskanojen säilytysohjelmaan.
- Kuolleena syntynyt puhdasrotuinen jälkeläinen huomioidaan myös sopimuseläimen jälkeläisenä, jos se on ilmoitettu rekisteriin.
- Sopimusehtojen lisäksi tuenhakijan on noudatettava kansallisen lainsäädännön vähimmäisvaatimuksia saadakseen korvausta. Näiden vaatimusten laiminlyönti voi johtaa maksettavan korvauksen seuraamuksiin.
- Eri alkuperäisrotujen perusvaatimukset esitetään lajikohtaisissa ehdoissa.

Itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja

- Korvausta voidaan saada vain kantakirjatuista ja puhdasrotuisista nautaeläimistä, joiden puhdasrotuisuus voidaan osoittaa sopimuskauden ajalta kantakirjatodistuksella. Todistus on liitettävä hakemukseen Faban myöntämä; kantakirjamerkintä on joko S tai SSS).
- Nautaeläinten jälkeläisten sukusiitosasteen tulee olla alle 6,25 %. Nautaeläinten puhdasrotuisuus ja sukusiitosasteen laskenta on osoitettava kantakirjatodistuksella, ja laskenta tulee tehdä kuuden sukupolven esivanhemmista. Todistuksen myöntää Faba.
- Nautaeläimellä tulee olla vähintään yksi puhdasrotuinen jälkeläinen kahden sopimuskautta edeltävän vuoden aikana, ja jälkeläisen puhdasrotuisuus on voitava osoittaa kantakirjatodistuksella.
- Puhdasrotuinen jälkeläinen, joka on syntynyt kuolleena tiineyden seitsemännen kuukauden jälkeen tai myöhemmin, otetaan myös huomioon, jos se on ilmoitettu rekisteriin ja näkyä emän tai isän kantakirjassa.

Suomen-, Ahvenanmaan- ja Kainuunlampaat sekä Suomenvuohet (1/2)

- Sopimus voidaan tehdä, jos tuenhakijalla on vähintään 5 eläintä, jotka täyttävät sopimusehdot.
- Lampaan tulee olla saanut vähintään yksi puhdasrotuinen jälkeläinen kahtena sopimuskautta edeltävänä vuonna. Vuohella tulee olla vähintään yksi puhdasrotuinen jälkeläinen kolmena sopimuskautta edeltävänä vuonna.
- Sopimuseläinten tulee olla kantakirjattuja, ja puhdasrotuisuus on todistettava Pro Agrian NettiKatras-rekisterin tiedoilla, jotka on liitettävä hakemukseen.
- Rotukoodit eläinryhmittäin ovat:
 - Suomen alkuperäisrotuinen lammas: SS1
 - Ahvenanmaanlammas: AA1
 - Kainuunharmas: KK1 tai K

Suomen-, Ahvenanmaan- ja Kainuunlampaat sekä suomenvuohet (2/2)

- Puhdasrotuisten jälkeläisten tuotannon tulee olla alkanut ennen 1.1.2026.
- Jälkeläisen rotupuhtaus voidaan todeta uuheen tai pukin rekisteröidyistä tiedoista lammas- ja vuohirekisterissä.
- Jälkeläisenä huomioidaan myös kuolleena syntyneet jälkeläiset, jotka on ilmoitettu lammas- ja vuohirekisteriin.
- Lampaiden ja vuohien jalostussuunnitelma on pakollinen.

Lampaiden ja vuohien jalostussuunnitelma.

- Tilalla tulee olla ajan tasalla oleva jalostussuunnitelma sopimukseen sisältyville lampaille ja vuohille. Jalostussuunnitelman voi laatia tuenhakija itse tai asiantuntija.
- Päivitetty jalostussuunnitelma toimitetaan Elinvoimakeskukseksi hakemuksen liitteenä kerran sopimuskauden aikana. Jalostussuunnitelma on päivitettävä, jos sopimuseläimiin tulee korvaavia eläimiä, ja päivitetty suunnitelma on tällöin myös toimitettava Elinvoimakeskukseksi.
- Jalostussuunnitelmassa on merkittävä kaikkien tilan uros- ja naaraseläinten EU-tunnus ja rotu. Jalostussuunnitelman tulee sisältää:
 - Kuvaus tilan eläinten jalostustavoitteista
 - Luettelo kaikista sopimukseen sisältyvistä alkuperäisrotuisista uros- ja naaraseläimistä
 - Suunnitelma astutus- ja keinosiemennysryhmistä, jos käytetään saman rodun päsejä tai pukkeja
 - Kuvaus siitä, miten sukusiitosaste otetaan huomioon jalostuksessa
- Valvonnassa päivitetyn jalostussuunnitelman tulee olla Elinvoimakeskuksen tarkastajien käytettävissä

Suomenhevokset

- Hevosella tulee olla puhtasrotuinen jälkeläinen kolmen sopimuskauden alkua edeltävän vuoden aikana.
- Sopimukseen sisältyvän hevosen on oltava rekisteröity Suomen Hippos ry:n rekisteriin suomenhevosena sopimuskauden alusta 1.1.2026 alkaen, myös varsan osalta.
- Sopimukseen kuuluvien hevosten jälkeläisten tulee myös olla merkittynä Suomen Hippoksen rekisteriin sopimuskauden alussa. Vuonna 2025 syntyneiden varsojen ei kuitenkaan tarvitse olla tunnistettuja eikä niillä tarvitse olla UELN-koodia.
- Tuenhakijan ei tarvitse liittää tunnistusasiakirjoja hakemukseen, sillä tiedot tarkistetaan Elinvoimakeskuksessa Heppa-järjestelmästä.
- Hevosen tavanomainen pitopaikka on ilmoitettava sopimushakemuksessa. Jos hevosen tavanomainen pitopaikka muuttuu, Elinvoimakeskusta on informoitava. Lyhytaikaiset pitopaikat on kirjattava kirjanpitoon.
- Jos tuenhakija käyttää Hippoksen sähköistä Oma Talli -järjestelmää, riittää, että pitopaikkatiedot pidetään siellä ajan tasalla. Muussa tapauksessa kirjanpito on hoidettava muulla tavoin.

Alkuperäiskanat ja -kukot

- Hakemukseen on liitettävä todistus siitä, että tuenhakija kuuluu Luonnonvarakeskuksen alkuperäiskanojen säilytysohjelmaan.
- Vähintään 20 alkuperäiskanasta koostuvassa sopimukseen sisältyvässä parvessa tulee olla vähintään yksi alkuperäiskukko.
- Alkuperäiskanoja pidetään parvena, ja niiden tulee olla rekisteröidyllä pitopaikalla. Pitopaikka on ilmoitettava sopimushakemuksessa. Jos pitopaikka muuttuu sopimuskauden aikana, siitä on ilmoitettava Elinvoimakeskukselle.
- Jos tuenhakijan alkuperäiskanojen pito sopimuskauden aikana päättyy kesken sopimuskauden tai jos eläinmäärä laskee sopimusehtojen vähimmäismäärän alle, sopimus raukeaa.
- Tuenhakijan on ilmoitettava muutoksesta Elinvoimakeskukselle 14 vuorokauden kuluessa.

Puhdasrotuisuus

Eläinlaji/ rotu	Todistuksen antaja	Kantakirjatodistuksen koodi
itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja	Faba Osuuskunnan kantakirjatodistus	S tai SSS ja Naudan sukusiitosaste on oltava alle 6,25 prosenttia ja sen laskennassa on käytettävä kuutta vanhempaispolvea
suomenlammas kainuunharmas	Pro Agria, NettiKatras-sovellus	Suomenlammas, SS1 Kainuunharmas, KK1 tai K (kaikki yli 1 vuotiaat eläimet)
ahvenanmaanlammas	Pro Agria, NettiKatras-sovellus tai Föreningen Ålandsfåret rf	AA1 (kaikki yli 1 vuotiaat eläimet)
suomenvuohi	Pro Agria	SS1
suomenhevonen	Suomen Hippos ry	Tiedot tarkistetaan Hippos-rekisterin kautta
maatiaiskanat ja -kukot	Luonnonvarakeskus	Maatiaiskanojen säilytysohjelman todistus

Tunnistaminen ja rekisteröinti

- Ehtona sopimuseläimistä maksettavalle korvaukselle on, että tunnistamista ja rekisteröintiä koskevia säännöksiä noudatetaan. Nautaeläinten, lampaiden ja vuohien tapahtumat on rekisteröitävä 7 päivän kuluessa.
- Jos eläimen (nauta, lammas, vuohi) tapahtumaa ei ole rekisteröity 7 päivän kuluessa, eläin hylätään ja seuraamuksia määrätään. Myöskään korvaukseen oikeuttavaa eläintä ei hyväksytä.
- Eläimen rodun ja sukupuolen tulee olla oikein merkitty eläinrekisteriin. Jos tiedot ovat virheellisiä, eläin hylätään ja lisäksi määrätään valvontaohjeiden mukaiset sanktiot.
- Nautaeläinten, lampaiden ja vuohien tulee olla rekisteröityinä eläinrekisteriin tilan maatilarekisteritunnukseksi.

Alkuperäisrotuisten eläinten hakeminen (1/2)

- Hakuaika on 17.2.2026–12.3.2026, ja hakemus tehdään sähköisesti Vipu-palvelussa: <https://vipu.ruokavirasto.fi/login.jsp>
- Paperilomakkeita ei ole saatavilla.
- Tilatunnus vaaditaan, ja tukihakijan tulee omistaa tai rekisteröidä eläintenpitopaikka sekä ilmoittaa eläintenpitotoiminnasta.
- Sopimuseläin voidaan pitää myös toisen toimijan eläintenpitopaikassa, jos tukihakija pystyy osoittamaan, missä eläintä pidetään.
- Hakemuksen lisäksi **hakijan on toimitettava kullekin rodulle määritellyt pakolliset liitteet**.
- Kaikki hakemukseen sisältyvät sopimuseläimet on ilmoitettava yksittäisinä eläiminä; alkuperäisrotuiset kanat käsitellään parvena.
- Sopimuseläimiä ei voida lisätä kesken sopimuskauden.
- Eläintenpitopaikan muutoksista on ilmoitettava Elinvoimakeskukselle.

Alkuperäisrotuisten eläinten hakeminen (2/2)

- Eläinten rotupuhtaustodistus on liitettävä Vipu-hakemukseen jokaista nautaa, lammasta ja vuohta koskevaa sopimusta varten. Nautaeläimille sovelletaan Faban kantakirjaa, ja lampaille ja vuohille ProAgria Keskusten Liitto ry:n kantakirjaa sekä Ahvenanmaan lampaalle Föreningen Ålandsfåret -yhdistyksen kantakirjaa.
- Hakemukseen on liitettävä todistus siitä, että tuenhakija kuuluu Luonnonvarakeskuksen alkuperäiskanojen säilytysohjelmaan.
- Lampaiden ja vuohien jalostussuunnitelma on myös liitettävä hakemukseen Vipu-palvelussa.
- Hakemuksesta tulee käydä ilmi puhtasrotuisten jälkeläisten tuotanto säädetyssä ajassa, kanojen poikasia lukuun ottamatta.
- Tuenhakijan ei tarvitse liittää hevosten tunnistusasiakirjoja hakemukseen, sillä tiedot tarkistetaan Hippoksen rekisteristä Elinvoimakeskuksessa.

Korvausmäärä

Korvaus maksetaan eläinyksikköjen (ey) määrän perusteella, joka muodostuu sopimuksessa olevasta eläinmäärästä. Korvaus maksetaan yhtenä eränä keväällä hakuvuotta seuraavana vuonna.

Eläinlaji/ rotu	Korvaustaso	Eläinyksikkökerroin	Eläinten vähimmäismäärä täyttyy, kun on
itäsuomenkarja	683 €/ey	1 kpl = 1,0 ey	1 kpl
länsisuomenkarja	683 €/ey	1 kpl = 1,0 ey	1 kpl
pohjoissuomenkarja	683 €/ey	1 kpl = 1,0 ey	1 kpl
suomenlammas	300 €/ey	1 kpl = 0,2 ey	5 kpl
kainuunharmaalammas	350 €/ey	1 kpl = 0,2 ey	5 kpl
ahvenanmaanlammas	350 €/ey	1 kpl = 0,2 ey	5 kpl
suomenvuohi	350 €/ey	1 kpl = 0,2 ey	5 kpl
suomenhevonen	350 €/ey	1 kpl = 1,0 ey	1 kpl
Maatiaiskana – ja kukot	300,14 €/sopimus		Sopimuksella pitää olla vähintään 20 kanaa, joista vähintään yksi on kukko.

Sopimuseläinten korvaaminen tai poistaminen

- Jos sopimuseläin poistetaan sopimuksesta:
 - Poistetuista eläimistä ei makseta korvausta, ellei korvaavaa eläintä koskevaa ilmoitusta ole tehty.
 - Korvaavasta eläimestä maksetaan korvaus, jos eläin on samaa sukupuolta ja rotua sekä tukiehtojen mukainen korvausajankohtana.
- **Sopimuksesta poistettavista tai siihen korvattavista eläimistä on ilmoitettava Elinvoimakeskukselle vapaamuotoisella kirjallisella ilmoituksella määräajassa, 14 päivän kuluessa.**
 - Myöhässä ilmoitetut muutokset johtavat eläimen hylkäämiseen.
 - Korvaavien eläinten (nautaeläimet, lampaat, vuohet) tulee olla rekisteröityinä eläinrekisteriin ja hevosten Suomen Hippoksen rekisteriin.
- Jos eläinmäärä laskee sopimuksen vähimmäismäärän alle, sopimus raukeaa.
- Kananparvi voidaan poistaa sopimuksesta, jolloin sopimus raukeaa. Kananparvea ei voida korvata.
- Uusia eläimiä ei voida lisätä sopimukseen sopimuskauden aikana.

Sopimusten etusijajärjestys

- Sopimuksia tehdään valtion määrärahojen puitteissa. Jos Ruokavirasto lisää haettujen eläinyksiköiden määrä tukivuonna 2026 ylittää käytettävissä olevan määrärahan, etusijalle asetetaan hakijat, joilla on ollut vastaava sopimus hakemista edeltävänä vuonna.
- Uusi vastaava sopimus voidaan tehdä enintään samalle eläinmäärälle, eläinlajille ja -rodulle kuin mitä edellisen vuoden sopimus koski.

Lisätietoa

- [Alkuperäisrotueläinten kasvattaminen - ympäristösopimuksen sopimusehdot 2026](#)
- [Eläinten tunnistaminen ja rekisteröinti](#)

KIITOS

Yhteystiedot

Uudenmaan elinvoimakeskus

Esme Manns +358 50 437 0063

Riikka Kettunen +358 295 021 295

Etunimi.sukunimi@elinvoimakeskus.fi

Elinvoimakeskus